

Eduard De Jans

Ewald Vancoppeneolle

Uit Heemkundige Bijdragen 2000/4, overname enkel met bronvermelding

Eduard De Jans werd op 15 april 1855 te Sint-Andries geboren. In de dorpschool van zijn gemeente volgde hij het lager onderwijs. Tekenen was zijn beste prestatie. Op twaalfjarige leeftijd werd hij landbouwknecht bij boer Acke. Hij in zijn vrije tijd bleef schetsen en tekeningen maken. Bij toeval werd zijn artistieke begaafdheid gewaardeerd. In 1867 verkocht mevrouw Sabot haar eigendom het kasteel "Steentien" langs de Gistelse Steenweg aan de heer A. de Laage de Bellfaye. De nieuwe eigenaar wou het kasteel volledig restaureren en zijn oorspronkelijk uitzicht teruggeven. De aannemer steenhouwer Eugene Lefebure (1821-1893) kreeg de opdracht de restauratie uit te voeren. Lefebure tekende op een stuk witgekalkte muur enkele schetsen van zijn restauratieplannen. De zoon van boer Acke trok net voorbij en zag de ruwe tekeningen, wat misprijzend zei hij dat de kleine Eduard dat beter zou doen. De schetsboeken werden als bewijs bij Lefebure (1) gebracht. Meteen had Eduard De Jans zijn eerste beschermheer en mocht hij hetzelfde jaar zich laten inschrijven in de Academie te Brugge. Hij volgde de cursus tekenen bij leraar Denneweth en werd primus. Met deze uitslag werd de kring van beschermheren uitgebreid met onder meer Burggraaf de Nieuwiant, toenmalige burgemeester van Sint-Andries en Otto de Mentock, de latere burgemeester. Op aanvraag van de voorzitter van de Academie, gaf de Commissie van Openbare Onderstand (huidige OCMW) de toelating om De Jans als kostganger in de Bogaardeschool te aanvaarden. Op 1 november 1869 volgde De Jans de leergangen tekenen naar pleisteren beeld waar hij als primus eindigde. Als achttienjarige had hij al verschillende prijzen op zijn palmares geschreven en werd hij gewaardeerd door zijn leraars zodat hij in de Bogaardeschool aan zijn medeleerlingen les gaf in tekenen.

In mei 1875 verliet hij de "steedsche bolle" (2) en de stad Brugge om verder lessen te volgen in Antwerpen. In een brief bedankte hij de C.O.O omdat zij hem als leerling van stedelijke wezenschool had opgenomen, want zonder de hulp van zijn beschermheren en van de Bogaardeschool had hij nooit zijn kunstenaarsloopbaan kunnen starten. Bij de loting om soldaat te worden trok hij een ongunstig nummer maar met de tussenkomst van enkele beschermheren kon hij zijn legerdienst vervullen in het Antwerpse en zo toch de lessen aan de Antwerpse Academie volgde bij N.De Keyser.

In oktober 1875 behaalde hij de eerste prijs in het schilderen en de tweede prijs in uitmuntendheid. In 1876 liet De Jans zich inschrijven voor de prijs van de stad Rome met als schilderij "Noë vervloekt zijn zoon Cham" In de voorronde behaalde hij de eerste prijs, bij de einduitslag werd hij tweede en kreeg een studiebeurs voor twee jaar. In 1878 vinden wij De Jans terug bij de ingeschrevenen voor de prijs van de stad Rome. Het onderwerp, weeral een Bijbels verhaal, was ditmaal "De Terugkomst van de verloren zoon" de 23-jarige korporaal werd laureaat. De daaropvolgende dagen was De Jans een bekende Bruggeling geworden en overal werd gefeest en gevierd. Onder het gelui van de zege klok trok hij stoetsgewijs naar de Academie. Ook Sint-Andries vierde de laureaat. Zijn prijs bestond uit een kunstreis doorheen Frankrijk en Italië. Hij verbleef een jaar in Frankrijk en een jaar in Italië. In deze periode schilderde hij zijn meeste werken, In 1898 werd de Jans laureaat van een wedstrijd om de trapzaal van het Stadhuis van Antwerpen te versieren met als onderwerp de ontvangst van Quinten Metsys in de Sint-Lucasgilde. De Jans overleed in Antwerpen op 11 juli 1919. Hij schilderde meer dan 200 portretten.

Nota:

E.Lefebure was ook gemeenteraadslid te Brugge en mag terecht als bijzondere beschermheer van De Jans genoemd worden. Uit dankbaarheid zal De Jans in 1866 zijn portret schilderen. Lefebure schonk dit portret samen met twee andere schilderijen van De Jans "Vertrek" en de "Terugkomst van de verloren zoon" (prijs van Rome 1878)aan het stedelijk museum te Brugge.

De Bogaardeschool werd volkskundig ook wel eens "de Bolle School" of "Steedse Bolle" genoemd omdat de wezen steeds blootshoofds met kort geknipte haren rondliepen en omdat de stad de kosten van de school betaalde werd de school "Steedse Bolle" genoemd. Deze liefdadigheidsinstelling werd in oktober 1883 door het bestuur van de stad Brugge afgeschaft.